

Hold øje med tropilaelapsmider (*Tropilaelaps* sp.)

Marts 2018 Tropilaelapsmider gør skade på honningbiers yngel, fordi de formerer sig i biernes forseglede celler, mens bilarven forvandles til puppe og voksen bi. Miderne findes ikke naturligt i Europa. De er kategoriseret som karantæneskadegører af EU, og dermed reguleret i fælles EU lovgivning.

Hvordan ser tropilaelapsmider ud?

Miderne er små, ca. 1 mm lange og 0,6 mm brede. Det forreste benpar holdes frem og kan forveksles med antenner. Miderne er i starten hvide, men når mideudviklingen er gennemført, og biynglen er blevet til nye voksne, er farven skiftet til brun. De kan bevæge sig meget hurtigt på tavler og bier, og det er svært at finde dem ved gennemsyn af et bistade, fordi de kun tilbringer meget kort tid væk fra biernes yngel.

Livscyklus

Der kryber typisk 2 eller flere nye hunmider ud af en celle sammen med byen, og de er straks klar til at invadere celler med store larver, lige inden cellerne forsegles. I cellen lægger miderne æg, som klækker til midenymfer. Nymferne udvikler sig til voksne mider i biens forseglingsperiode. Midenymfer og voksne mider suger hæmolymfe fra biernes yngel. Desuden kan de overføre virus-sygdomme som deform vinge virus og akut biparalyse virus. Midernes formering er betydeligt hurtigere, end hvad biavlere kender fra varroamiden. Det berettes fra Asien, at behandling er nødvendig hver anden måned for at holde antallet af mider på et niveau, som ikke skader bifamilien. Bifamilier bryder sammen i løbet af fire måneder uden bekæmpelse. Om tropilaelapsmiderne kan klare en dansk vinter uden yngel i bifamilien, vides ikke.

Hvordan opdager man angreb af tropilaelapsmider?

Fund af bier med deforme vinger eller yngel, der er båret ud af bistadet, er tegn på angreb. De samme symptomer

ses dog også ved varrooangreb. Symptomer kan findes tidligt på sæsonen, hvilket sjældent ses ved angreb af varroamider. Døde mider kan findes i indskudsbakker under bistadet eller ved kontrol af fjernet yngel. De biavlere, der udskærer drone yngel som et led i varrooabekæmpelse, har mulighed for at finde de små mider, hvis de lukkede celler åbnes.

Hvor kan tropilaelapsmider angribe?

Honningbier er den eneste art, der angribes. Miderne er helt afhængige af biyngel og dør hurtigt, hvis ikke de kan suge hæmolymfe fra bilarver eller pupper.

Hvor finder man tropilaelapsmider?

Tropilaelapsmider er oprindeligt hjemmehørende i Asien, hvor de lever som parasitter på de forskellige arter af kæmpebier (*Apis dorsata*, *A. laboriosa* og *A. breviligula*). Af de fire tropilaelaps-arter kan to gøre skade på de vestlige honningbier (*A. mellifera*), som er den art vi har i Danmark, nemlig (*T. clareae* og *T. mercedesae*). Man har indført (*Apis mellifera*) i Asien fra Europa, og (*T. mercedesae* og *T. clareae*) har klareret at skifte vært til denne indførte biart. Endnu er miderne kun fundet i Asien.

Hvordan spredes tropilaelapsmiderne?

I Asien spredes miderne fra kæmpebier til vestlige bier, enten når de to arter røver honning fra hinanden eller via besøg af begge arter i samme blomst. Vi ved ikke meget om, hvorvidt tropilaelapsmider kan spredes i forbindelse med handel med bidronninger eller via sværme af bier uden yngel. En mulig fare kan være handel med biyngel, som spiselige insekter. Hvis biynglen fortæres fuldstændigt af mennesker, er smitte naturligvis udelukket, men fra levende yngel kan bier og mider spredes. Containere, der er blevet hus for en bisværme i Asien, kan blive fragtet omkring i verden, og tropilaelapsmider kan undslippe, når en sådan container er kommet i land. Derfor er det især vigtigt for biavlere nær havne med containere og

anden last, der kan huse bisværme, at være opmærksomme på forekomst af mider i deres bistader.

Offentlig bisygdomsbekæmpelse www.biforskning.dk har yderligere information, og her kan man melde, hvis man har en mistanke om fund af tropilaelapsmider.

Hvorfor er tropilaelapsmiderne så skadelige?

Det er svært at vurdere om disse mider kan etablere sig udenfor Asien og specielt i det klima, vi har i Danmark. Alligevel er det vigtigt ikke at forfalde til den tro, at dette ikke er et problem, der kan blive til skade for dansk biavl. Omfanget af skader kendt fra Asien er betydeligt, og det er vigtigt, at vi er opmærksomme på faren.

Fund i Danmark vil betyde, at det ikke er muligt at eksportere bier, bidronninger eller brugt biavlsmateriale. Danmark vil være forpligtet til at forsøge at udrydde tropilaelapsmider og forhindre spredning, så der vil komme betydelige restriktioner på flytning af bier og regelmæssige syn af bifamilier indenfor en afstand af 20 km fra det oprindelige fundsted.

Hvad kan du selv gøre for at undgå smitte?

Undgå at handle med bier og brugt biavlsmateriale fra områder, der har tropilaelapsmider eller fra områder, der ikke har en ordentlig overvågning af deres bipopulation. Det er kun tilladt at indføre bier fra EU og enkelte andre steder, hvis man er registreret som importør hos Fødevarerstyrelsen. Ingen af landene i Asien, hvor der findes tropilaelapsmider, har mulighed for legalt at eksportere bier til Europa.

Hvem skal kontaktes?

Anmeldepligt:
Offentlig bisygdomsbekæmpelse
Aarhus Universitet
Forsøgsvej 1
4200 Slagelse
www.biforskning.dk

Biavlere der ønsker mere viden om bisygdomme, kan deltage i et kursus for kyndige biavlere, der afholdes af Aarhus Universitet. Yderligere information.

www.biforskning.dk

Faktaarket er udarbejdet i samarbejde med seniorforsker Per Kryger, Institut for Agroøkologi ved Aarhus Universitet.